

Betreft: Het ASK in uw gemeente

Geachte raadsleden en college,

Al jaren maakt het Artillerie Schietkamp 't Harde (ASK) onderdeel uit van uw gemeente. Wekelijks vinden er oefeningen plaats die in meer of mindere mate overlast veroorzaken in uw gemeente.

Als Stichting Explosievrije kop van de Veluwe vinden we dat Defensie goed moet kunnen oefenen om operationeel te blijven. Daarnaast zijn we van mening dat de overheid zich dient te houden aan de wetgeving en dat er sprake moet zijn van een leefbaar woonklimaat.

Middels deze brief willen wij u enerzijds informeren over de recente ontwikkelingen met betrekking tot het ASK en anderzijds meenemen in de randvoorwaarden die volgens ons noodzakelijk zijn om de wensen van Defensie te realiseren.

I. Recente ontwikkelingen.

Voldoen aan wettelijke normen:

Via de diverse landelijke media is bekend geworden dat de Inspectie Leefomgeving en Transport (hierna de ILT) een signaalrapportage naar de Tweede Kamer heeft verzonden¹. Defensie voldoet nu niet aan de wettelijke normen voor veiligheid, geluids- en trilling overlast. De gewenste uitbreidingen gaan zeker niet voldoen aan deze normen. De Tweede Kamer wordt opgeroepen te kijken of er uitzonderingen kunnen komen op de huidige wetgeving.

De ILT noemt het ASK als voorbeeld van een situatie waar het flink verkeerd gaat. Illegale uitbreidingen zoals:

- niet vergunde schietoefeningen;
- gebruik van onvergunde schietbaan Wezeperberg;
- uitbreiding van brandweer oefenplaats zonder vergunning.

Dit heeft ertoe geleid dat de ILT aan Defensie een dwangsom heeft opgelegd en in juli 2021 zelfs gedurende 4 maanden alle activiteiten op het ASK heeft stilgelegd (zie voor meer informatie het Woo-verzoek)².

Defensie gaat na deze 4 maanden echter gewoon door met haar illegale activiteiten. Hiermee kiest Defensie er bewust voor om zich niet aan de wet- en regelgeving te

¹ [Signaalrapportage - Afweging belang inzetbaarheid Defensie en gevolgen voor leefomgeving nodig | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)

² <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/woo-besluiten/2024/12/04/besluit-woo-verzoek-vergunningen-defensie>

houden. Als reden geven ze aan bezig te zijn met een aanvraag om revisievergunning. Op dit moment (4,5 jaar later) ligt deze vergunning er nog steeds niet.

Een van de redenen voor het ontbreken van deze vergunning is volgens de ILT, dat Defensie onvoldoende aantoont dat ze de overlast voor de omwonenden beperkt.

Overlast omwonenden:

Overlast wordt door diverse omwonenden van het ASK ervaren. Nu is overlast een subjectief begrip. Echter is de overlast ook aangetoond door het TNO rapport "schietbelasting Artillerie-schietkamp ASK, situatie 2024". Dit rapport hebben wij als bijlage bij deze mail gevoegd, en komt uit een Woo-verzoek die was ingediend door een groep omwonenden van het ASK in Wezep.

Uit dit onderzoek (meer specifiek bijlage F) blijkt dat ruim 1700 adressen een hogere geluidsbelasting hebben dan de vergunde 50 dB(A). Dit loopt zelfs op naar 59 dB(A). Zoals u wellicht weet is elke 3 dB(A) een verdubbeling van het geluid.

Inwoners van uw gemeente worden dus al jarenlang blootgesteld aan illegale activiteiten van Defensie met als gevolg een te hoge geluidsbelasting.

Gesprekken met Defensie:

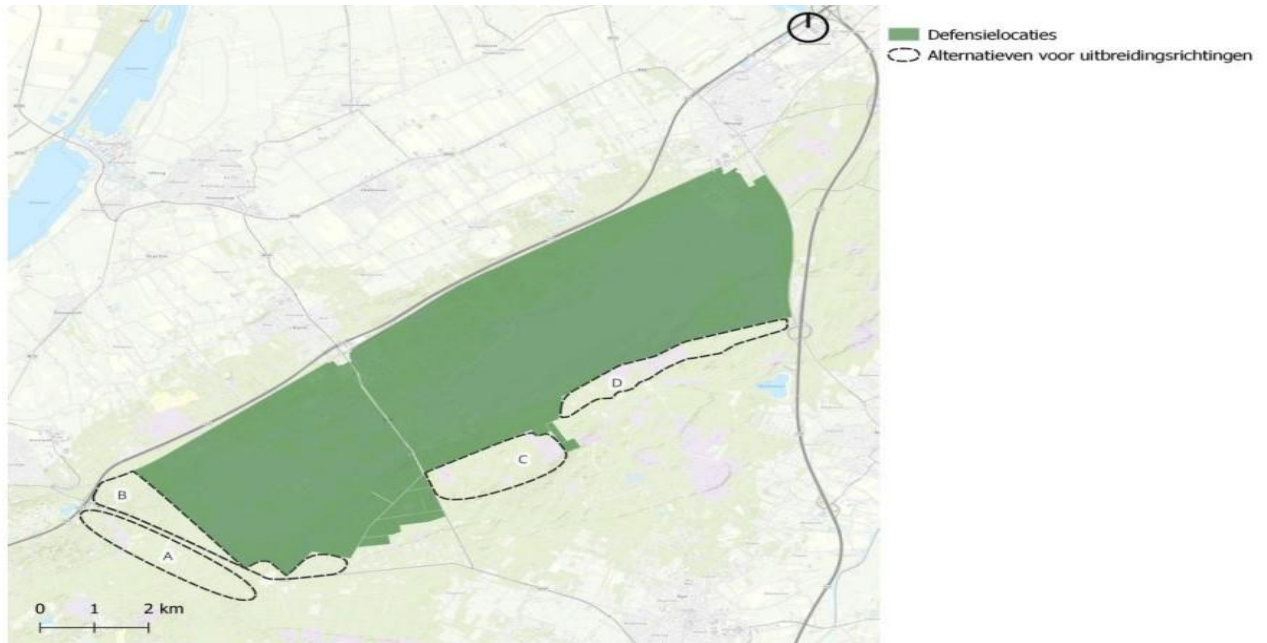
Op 4 december 2024 hebben wij als stichting een bezoek gebracht aan het ASK en gesproken met de ondercommandant. Daarnaast hebben we begin februari 2025 nog een aanvullend gesprek gehad met de adviseur omgevingsbeleid vanuit het ministerie van Defensie / landelijk programmaleider voor ruimte voor Defensie.

In de gesprekken hebben we gesproken over mogelijke oplossingen, zodat Defensie kan uitbreiden, voldoet aan de wet- en regelgeving en er een prettig woonklimaat blijft bestaan.

De voorgestelde oplossingen werden door beide gesprekspartners als realiseerbaar aangeduid, en ons werd aangeraden om dit ook met u te bespreken.

II. De voorgestelde randvoorwaarden:

Voor wat betreft de uitbreidingen van het ASK:

Defensie heeft momenteel 4 locaties in onderzoek voor uitbreiding van het terrein aangeduid als de locaties A, B, C en D:

- locatie A niet bij het ASK betrekken. De locatie wordt bij voorbaat niet als potentieel mogelijk gezien, aangezien een drukke provinciale weg in dit gebied ligt en overgestoken zou moeten worden.
- locatie B bevat o.a. een fietspad. Deze kan blijven liggen als het gebied toegankelijk blijft inclusief het recreatief medegebruik. Doordat in dit gebied niet wordt geschoten is dat mogelijk. Dit is een situatie die op veel andere defensie terreinen binnen Nederland ook wordt toegepast.
- locatie C ligt over de Nieuwe Zuidweg en is in eigendom van Geldersch Landschap. Zij beslissen wat er met hun grond gebeurt inclusief de afweging in het kader van natuur. Wij denken dat permanente afsluiting niet nodig is met de activiteiten die Defensie aangeeft te willen uitvoeren. De activiteiten bestaan uit, slechts een aantal dagen per jaar oefenen vanuit dekking (bos). Mobiele mortieren zullen dan opstomen vanuit het bos, over de Nieuwe Zuidweg naar de schietlocatie. Op deze locatie schieten met mortieren en dan weer terug in de dekking. Hierdoor zal de Nieuwe Zuidweg worden overgestoken. Met een stoplicht of verkeersregelaars zou de Nieuwe Zuidweg niet permanent afgesloten hoeven te worden. Ook hier geldt net als bij locatie B dat er op deze uitbreidingslocatie niet geschoten zal worden en dat recreatief medegebruik mogelijk zou zijn.

- locatie D (in eigendom van gemeente Heerde) ligt over de Zuidweg, zoals terug te vinden is in bovengenoemde afbeelding afkomstig uit het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie. Tijdens de gesprekken gaf Defensie aan dat ze het gebied tot aan de Zuidweg wensen toe te voegen aan het ASK, waardoor de Zuidweg niet permanent afgesloten hoeft te worden. Het is wenselijk dat Defensie dit officieel naar buiten brengt. Uiteraard blijft de mogelijkheid bestaan conform de huidige vergunning om de weg maximaal 52x per jaar af te sluiten. Evenals gebieden B en C zal ook hier recreatief medegebruik mogelijk zijn, doordat hier geen activiteiten worden uitgevoerd. Om te voorkomen dat in de toekomst ernstig geluidsoverlast zal optreden vanuit deze gebieden is het verstandig om Defensie te laten verklaren dat er nu en in de toekomst in de uitbreiding geen stellingen of andere ernstig geluid producerende activiteiten worden ontplooit. Voor gebied D is het zaak voor het college van B&W van Heerde om goed vast te leggen in de afspraken met Defensie waar de werkelijk grens ligt.

Ter extra aanvulling: De uitbreidingen van nieuwe gebieden, die het ASK zoals hierboven genoemd op het oog heeft, zijn allen gelegen in een Natura 2000 gebied. Wellicht hebben recente uitspraken³ van de Raad van State effect op de gewenste uitbreidingen van het ASK op de nieuwe gebieden. Immers de uitbreidingen op de nieuwe gebieden zullen effect hebben op de staat van de natuur o.a. doordat er stikstof zal vrijkomen bij de gewenste activiteiten van Defensie. Dit heeft extra gevolgen rondom de al bestaande Veluwe stikstofproblematiek en daarom ook uw plannen in uw gemeente. Binnenkort komen de uitkomsten van het lopende onderzoek plan MER, waar dit onderwerp ook in zal zijn meegenomen. Deze uitkomsten hebben wellicht ook nog invloed op de gewenste uitbreidingen rondom het ASK. De vraag is of de effecten op uw gemeente (dus doorwerkende effecten) ook zijn meegenomen.

Voor wat betreft het schieten met mortieren:

Defensie wenst een uitbreiding t.o.v. vergunde situatie. In de gesprekken is aangegeven dat het mogelijk is om te schieten met "oefenmunitie". Momenteel gebeurt dit grotendeels al met de 155mm mortieren, echter is dit ook mogelijk met de 120mm. Als Defensie oefenmunitie zal gebruiken voor beide mortiersoorten scheelt dat enorm in geluid en trillingen en kan Defensie de gewenste uitbreidingen naar verwachtingen realiseren binnen de bestaande geluidsnormen.

Voor wat betreft de helikopter landplaatsen op het ASK:

Als het landen van helikopters op het midden van het terrein kan plaatsvinden en niet langs de randen, wordt voorkomen dat er veel geluidsoverlast ontstaat bij omwonenden. Dit lijkt mogelijk, blijkt uit de gesprekken. Dit dient echter nog te worden geformaliseerd.

³ <https://www.nu.nl/stikstof/6343099/dreun-voor-kabinet-in-greenpeace-zaak-staat-moet-in-2030-stikstofdoelen-halen.html?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2Fhttps://nos.nl/artikel/2545124-rechter-vernietigt-vergunning-defensie-voor-militaire-oefeningen-op-vlieland>

Voor wat betreft een meetnet geluid- en trillinghinder:

Defensie wenst voor de werkzaamheden op het ASK een koepelvergunning te verkrijgen. Hierdoor krijgen ze schietvrijheid in het type van munitie, waardoor niet meer op basis van aantallen de daadwerkelijke geluidsemisatie is te controleren. Om een goede controle op de naleving van een toekomstige vergunning te realiseren, kan Defensie een meetnet rondom het ASK aanleggen, waardoor de geluid- en trilling productie realtime inzichtelijk is. Dit is zeer gebruikelijk bij een koepelvergunning. Daarnaast hebben vaak lokale overheden, voornamelijk omliggende gemeenten, wellicht in samenwerking met diverse belangengroepen, ook aandacht voor monitoring. Denk hierbij aan Schiphol of Lelystad airport. Aanvullende metingen worden daardoor onafhankelijk van Defensie uitgevoerd. De kosten voor een dergelijk meetnet zijn vrij gering, maar geven handhavende instanties wel duidelijkheid. Voor de omwonenden v.w.b. het ASK geeft dat vertrouwen dat er toezicht is op de vergunde geluidsruimte.

Voor wat betreft een klankbordgroep:

Tijdens het laatste overleg met Defensie zijn wij geïnformeerd over de Commissie Overleg & Voorlichting Milieu (COVM), een adviescommissie voor de minister van Defensie (www.covm.nl). Deze commissie is op dit moment alleen nog bedoeld voor overleg & voorlichting over milieu (doorgaans geluid) rondom de militaire luchthavens op grond van de Wet Luchtvaart. Een dergelijk initiatief voor de Landmacht bestaat nog niet. Binnen Defensie wordt nu onderzocht n.a.v. ons overleg of een dergelijk initiatief binnen de Landmacht mogelijk is. In een COVM zitten: belanghebbenden uit de Provincie, de commandant van het gebied als belanghebbende vanuit de Landmacht, vertegenwoordiging vanuit het ministerie van Defensie, vertegenwoordiging van milieuorganisaties, omwonende burgers per omliggende gemeente en bestuurders van iedere omliggende gemeente. De overleggen zijn openbaar en men kan gevraagd en ongevraagd advies geven.

Wij zien een dergelijke commissie voor het gebied rondom het ASK als een mooie oplossing. Wij worden regelmatig benaderd door omwonenden van het ASK die zich niet gehoord voelen door Defensie. Deze commissie kan dan als spreekbuis fungeren. Defensie gaf ons aan u te verzoeken de oprichting van een dergelijke commissie mee te nemen in uw gesprekken met Defensie.

Wij zien het als een goede stap vooruit om met de samenwerkende gemeenten rondom het ASK een dergelijk initiatief op te zetten om voor de Landmacht een Commissie Overleg & Voorlichting Milieu te starten.

Verhoogde grenswaarde:

In het kader van de Omgevingswet heeft u als Raad meer vrijheden om verhoogde grenswaarden vast te stellen voor bepaalde gebieden. Zo zou u gebieden kunnen aanwijzen waar een verhoogde geluidsnorm (tot 55 dB(A)) is toegestaan. Met het schieten van oefenmunitie op het ASK zal er hierdoor ook weer ruimte zijn voor bijvoorbeeld woningbouw in uw gemeente.

Wat kunt u doen als Raad:

Op korte termijn zal de nieuwe vergunning voor het ASK ter inzage komen te liggen (gebaseerd op de huidige situatie). Wij verzoeken u om uw college van burgemeester en wethouders hierop te attenderen, en de hierboven voorgestelde oplossingen zoals schieten met oefenmunitie, een meetnet en klankborgroep mee te geven voor onderzoek en of opdracht.

Ook zou het helpend zijn als u Defensie aanspreekt op haar verantwoordelijkheid om zich aan de wet- en regelgeving te houden.

Ook zien wij als stichting dat er slechts een beperkte afstemming is tussen de gemeenten over het ASK. Alle gemeenten proberen naast het zuur ook zoveel mogelijk zoet voor hun gemeente binnen te halen. Hierdoor ontbreekt er een structurele integrale afweging. Een regelmatig overleg tussen de gemeenten gelegen rondom het ASK zou kunnen bijdragen aan deze integrale afweging van alle belangen in de Kop van de Veluwe. Hier kunnen dan naast de uitbreidingswensen ook de naleving en toekomstige aspecten aan de orde komen.

Tot slot wijzen wij u ook graag op de nieuwe Wet op de Gereedheid waar Defensie momenteel aan werkt. Doel is om uitzonderingen op wet- en regelgeving mogelijk te maken. Dit om gereed te zijn voor hoofdtak 1, oftewel de verdediging van eigen land en dat van NAVO-bondgenoten. Welke impact gaan deze uitzonderingen hebben op de inwoners van uw gemeente? Wat ons betreft reden te meer om te waarborgen dat de inwoners uit uw gemeenten in de nabije en verdere toekomst een leefbare woonomgeving houden!

Graag gaan we ook met u in gesprek indien er vanuit uw zijde nog vragen zijn over de in de brief genoemde oplossingsmogelijkheden of andere aspecten. Met een deel van de raden hebben we al regelmatig overleg, voor de overige raden staan we open om ook het gesprek aan te gaan.

U kunt ons benaderen via info@explosievrij.nl.

Met vriendelijke groet,

Namens de Stichting Explosievrije Kop van de Veluwe

■■■■■■■■■■ (voorzitter)

■■■■■■■■■■ (secretaris)